

محاربه و افساد فی الارض از منظر فقه و حقوق ایران

نیما رضائی - فاطمه بابایی

سرشناسه	رضائی، نیما، ۱۳۷۷-
عنوان قراردادی	ایران. قوانین و احکام Iran. Laws, etc
عنوان و نام پدیدآور	محرابه و افساد فی الارض از منظر فقه و حقوق ایران/ نیما رضائی، فاطمه بابایی؛ ویراستار اول اسماعیل صمیمی پور.
مشخصات نشر	تهران: حامی پژوهش، ۱۴۰۳.
مشخصات ظاهری	۱۴۷ ص. ۴/۱۴×۵/۲۱ س.م.
شابک	978-622-8059-71-6 : ۹۵۰۰۰۰ ریال
وضعیت فهرست نویسی	فیپا
یادداشت	کتابنامه: ص. ۱۴۳ - ۱۴۷.
موضوع	محرابه (فقه) Muharibah (Islamic law) افساد فی الارض (فقه) *Mischief in the land (Islamic law) حقوق جزا -- ایران Criminal law -- Iran بابایی، فاطمه، ۱۳۵۹-
شناسه افزوده	BP۱۹۶/۵:
رده بندی کنگره	۲۹۷/۳۷۷:
رده بندی دیویی	۹۵۸۵۹۰۹:
شماره کتابشناسی ملی	فیپا
اطلاعات رکورد کتابشناسی	

محرابه و افساد فی الارض از منظر فقه و حقوق ایران نیما رضائی - فاطمه بابایی

ناشر: حامی پژوهش

ناظر فنی چاپ: حانیه فلاحی عرب

شابک: ۷۱-۶-۸۰۵۹-۶۲۲-۹۷۸

ویراستار اول: اسماعیل صمیمی پور

نوبت چاپ: اول، ۱۴۰۳

قیمت: ۹۵۰۰۰ تومان

تیراژ: ۲۰۰ جلد

تهران: میدان انقلاب - بازار بزرگ کتاب - طبقه همکف - واحد ۱

۰۲۱-۶۶۹۶۲۰۵۱

فهرست مطالب

چکیده.....	۷
------------	---

فصل اول کلیات و مبانی پژوهش

مقدمه.....	۱۰
۱-۱- جرم.....	۱۱
۱-۲- محاربه.....	۱۴
۳-۱- افساد فی الارض.....	۲۰
۴-۱- بغی.....	۲۴

فصل دوم محارب و افساد فی الارض از دیدگاه حقوق و مبانی فقهی

۱-۲- بررسی حقوقی و فقهی جرم محاربه.....	۳۳
۱-۲- عناصر جرم محاربه.....	۳۴
۱-۱-۲- عنصر قانونی جرم.....	۳۴
۲-۱-۲- عنصر مادی جرم.....	۳۵
۳-۱-۲- عنصر معنوی جرم.....	۳۷
۲-۲- بررسی ارکان جرم محاربه از منظر فقه و حقوق موضوعه.....	۳۹
۱-۲-۲- مرتکب یا مرتکبین جرم.....	۳۹
۲-۲-۲- شرط مسلمان بودن مجنی علیه.....	۳۹
۳-۲-۲- محل و زمان وقوع جرم.....	۴۰
۴-۲-۲- استفاده از سلاح.....	۴۱
۵-۲-۲- شرط اهل ریه بودن مرتکب.....	۴۳
۶-۲-۲- شرط مرد بودن محارب.....	۴۵
۷-۲-۲- شرط اقتدار محارب.....	۴۶
۸-۲-۲- شرط علنی بودن محاربه.....	۴۷

۴۸.....	۹-۲-۲- معاونت در محاربه
۵۰.....	۳-۲- محاربه از دیدگاه فقها
۵۷.....	۴-۲- نوآوری های قانون مجازات اسلامی مصوب ۱۳۹۲ در باب محاربه
۵۷.....	۱-۴-۲- توبه مجرم
۶۲.....	۲-۴-۲- عفو مجرم
۶۶.....	۳-۴-۲- مجازات همکاران محارب
۶۸.....	۵-۲- بررسی مجازات محاربه از دیدگاه فقه و حقوق
۷۰.....	۱-۵-۲- اعدام (قتل)
۷۱.....	۲-۵-۲- صلب (به دار آویختن)
۷۱.....	۳-۵-۲- قطع دست راست و پای چپ
۷۱.....	۴-۵-۲- نفی بلد (تبعید)
۷۲.....	۶-۲- دیدگاه های فقهی مجازات محارب
۷۸.....	۷-۲- عناصر جرم افساد فی الارض
۷۸.....	۱-۷-۲- عنصر قانونی جرم
۸۵.....	۲-۷-۲- عنصر مادی جرم
۸۶.....	۳-۷-۲- عنصر معنوی جرم
۸۸.....	۸-۲- بررسی ارکان جرم افساد فی الارض از منظر فقه و حقوق موضوعه
۸۸.....	۱-۸-۲- جنایت علیه تمامیت جسمانی
۸۹.....	۲-۸-۲- جرائم علیه امنیت داخلی یا خارجی کشور
۹۱.....	۳-۸-۲- نشر اکاذیب
۹۳.....	۴-۸-۲- اخلال در نظم اقتصادی کشور
۹۷.....	۵-۸-۲- احتراق و تخریب
۹۸.....	۶-۸-۲- پخش مواد سمی و میکروبی و خطرناک

- ۹۸-۷-۸-۲- دایر کردن مراکز فساد و فحشا.....
- ۹۹-۸-۸-۲- معاونت در افساد فی الارض.....
- ۱۰۱-۹-۲- افساد فی الارض از دیدگاه قرآن.....
- ۱۰۴-۱۰-۲- افساد فی الارض از دیدگاه فقها.....
- ۱۰۷-۱۱-۲- افساد فی الارض در متون فقهی.....
- ۱۰۷-۱-۱۱-۲- حکم افساد فی الارض در قرآن.....
- ۱۰۸-۲-۱۱-۲- حصری یا تمثیلی بودن مصادیق.....
- ۱۱۰-۱۲-۲- مجازات افساد فی الارض از منظر فقه.....

فصل سوم بغی از دیدگاه حقوق و مبانی فقهی

- ۱۱۵-۱-۳- بررسی حقوقی و مبانی فقهی جرم بغی.....
- ۱۱۶-۱-۳- عناصر جرم بغی.....
- ۱۱۶-۱-۱-۳- عنصر قانونی جرم.....
- ۱۱۷-۲-۱-۳- عنصر مادی جرم.....
- ۱۲۵-۳-۱-۳- عنصر معنوی جرم.....
- ۱۲۵-۲-۳- بغی از دیدگاه قرآن.....
- ۱۲۸-۳-۳- بغی از دیدگاه سنت و ادله شرعی.....
- ۱۳۱-۱-۳-۳- احکام فقهی بغی.....
- ۱۳۵-۴-۳- ماهیت بغی.....
- ۱۳۷-۱-۴-۳- رابطه بغی و محاربه.....
- ۱۳۸-۲-۴-۳- رابطه بغی و جرم سیاسی.....
- ۱۳۸-۵-۳- شروع به جرم بغی.....
- ۱۴۰-۶-۳- بغی از دیدگاه فقها.....
- ۱۴۳- منابع و ماخذ.....

چکیده

محاربه و افساد فی الارض از جمله عناوین فقهی هستند که پس از پیروزی انقلاب اسلامی به اقتضای اصل ۴ قانون اساسی وارد قوانین کیفری ایران شدند. این دو مبحث از مفاهیم بحث بر انگیز بوده و در ماهیت آنها میان فقها و جامعه حقوقی اختلاف زیادی مشاهده می شود. محاربه از جرایم حدی است و مطابق نص قرآن کریم برای آن مجازات سنگینی تعیین شده است، علمای اسلام در مبحث حدود، برای محاربه بابی مستقل گشوده، به تفصیل در مورد آن سخن گفته اند و بر اساس روایات معتبر به تعریف محاربه و توضیح ارکان آن پرداخته اند. افساد فی الارض نیز از جرایمی است که در متون فقه و در کلام اندیشمندان اسلامی، غالباً به عنوان جرمی مترادف با محاربه مطرح می شود، در حالی که قرآن، با بیان مجازات مستقل برای جرم افساد فی الارض، گویای استقلال این جرم از محاربه است. یکی از اختلافات بین فقها و حقوقدانان ثنویت یا یگانگی دو موضوع محاربه و افساد فی الارض است. عده ای از فقها هیچ تفاوتی میان محاربه و افساد فی الارض قائل نیستند و در مقابل، عده ای از فقها و مفسران، می گویند مفهوم افساد فی الارض عام تر از محاربه است، به گونه ای که محاربه فقط یکی از موارد افساد است. با این وجود حتی آن دسته از فقهایی که قائل به جدایی این دو جرم هستند، مجازات معینی را برای مفسدین معین نکرده اند. با توجه به اینکه سیر قانونگذاری جرم محاربه و افساد با تحولاتی روبرو بوده و هر چند قانون مجازات اسلامی سال ۹۲ با نگاهی متفاوت به این موضوع پرداخته و افساد را از محاربه جدا کرده و آنرا در زمره جرایم حدی قرار داده، اما با سیر و واکاوی بر اساس مستندات فقهی می توان به این نتیجه رسید که مجازات محارب، موارد مذکور در آیه محاربه و مجازات مفسد به دلیل عام بودن لفظ افساد و عدم تعریف دقیق از جرم افساد، تعزیر می باشد که بر اساس حکم حکومتی و متناسب با جرم تعیین می گردد.